

TEBLİĞ

Hazine Müsteşarlığından:

**KIYMETLİ MADEN VE TAŞ ANALİZİNDE YETKİ VERİLECEK
AYAR EVLERİNİN STANDARTLARI, SEÇİMİ VE DENETİM
ESASLARININ BELİRLENMESİNE
İLİŞKİN TEBLİĞ**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı; kıymetli maden ve taş analizinde yetki verilecek ayar evlerine ilişkin standartları ve denetim esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, kıymetli maden ve taşların ayarına ilişkin ekspertiz raporu verecek özel ayar evlerinin yetkilendirilmesi ile yetkilendirilen özel ayar evlerinin yapacakları işlemlere ilişkin usul ve esasları ve denetim esaslarını kapsar.

(2) 18/11/2006 tarih ve 26350 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2006/1 nolu Kıymetli Maden Standartları ve Rafinerileri Hakkında Tebliğin 6 ncı, 7 nci ve 13 üncü maddelerine göre yapılacak işlemler ve 15 Kasım 2006 tarih ve 26347 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ham Elmas Dış Ticaretinin Düzenlenmesine ve Denetlenmesine Dair Karar’a ilişkin 2006/1 numaralı Tebliğ’in 4 üncü ve 5 inci maddelerine göre yapılacak işlemlerde bu Tebliğ hükümleri uygulanır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ; Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında 234 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci ve 8 inci maddeleri ile 11/08/1989 tarihli ve 20249 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 sayılı Karar ile bu karara ilişkin Tebliğ hükümlerine dayanır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğin uygulanmasında;

- a) Genel Müdürlük: Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünü,
- b) Kuyumcular Odası: Ayar evinin bulunduğu ilde faaliyet gösteren Kuyumcular Esnaf ve Sanatkarları Odasını,
- c) Kıymetli taş ekspertiz raporu: Ticaret Odaları ve Kuyumcular Odalarınca tayin edilen eksperlerce veya Genel Müdürlükçe yetki verilmiş olan analiz ve araştırma laboratuvarlarınca düzenlenen ve bu Tebliğ ekinde yer alan (ek:4) kıymetli taşların ayarına ilişkin raporları,
- ç) Kıymetli maden ekspertiz raporu: Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğünce veya bu Genel Müdürlükçe teknik yeterliliği haiz olduğu belirlenen analiz ve araştırma laboratuvarlarınca düzenlenen ve bu Tebliğ ekinde yer alan (ek:3) kıymetli madenlerin ayarına ilişkin raporları,
- d) Özel ayar evi: Genel Müdürlükçe işlenmiş veya işlenmemiş kıymetli maden ve taşların niteliklerini belirlemeye ve ekspertiz raporu düzenlemeye yetkilendirilmiş, faaliyet gösterdiği ilde bulunan Kuyumcular Esnaf ve Sanatkarları Odasına üye firmayı,
- e) Özel ayar evi yetki belgesi: Genel Müdürlükçe düzenlenen ve bu Tebliğ hükümleri uyarınca ekspertiz raporu tanzimine yetkili kılındığı hususunda özel ayar evine verilen imzalı ve soğuk damgalı belgeyi,
- f) Kıymetli maden: Her tür ve şekilde altın, gümüş ve platini,
- g) Standart külçe: 18/11/2006 tarihli ve 26350 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2006/1 nolu tebliğin "Standart kıymetli madenler" başlıklı 4 üncü, 5 inci ve 6 ncı maddelerinde tanımlanan ve Borsada işlem gören damgalı külçeleri,
- h) Raporluk külçe: Standart külçe tanımı dışında kalan yarı mamul külçeleri,
- ı) Kıymetli taşlar: Elmas, pırlanta, yakut, zümrüt, topaz, safir, zebercet ve inciye,
- i) Kupelasyon metodu: Her objeye uygulanabilen, kısa sürede sonuç veren, hassas (0,0001) ve bir çok ayar tekniğine göre daha ekonomik olan dünyaca kabul görmüş ve çok yaygın olarak kullanılan referans bir tekniği, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Özel Ayar Evleri Standardı Uygulama Usul ve Esasları

Özel ayar evleri kriterleri

MADDE 5 – (1) Genel Müdürlükçe yetki verilecek ayar evleri ile ilgili inceleme aşağıdaki kriterler esas alınarak yapılır:

- a) Fiziki yeterlilik (tesis alanı, laboratuvar, depo)
- b) Teknik yeterlilik (tesis, araç-gereç, teknik personel)
- c) Diğer yasal yükümlülüklerini yerine getirmiş olması. (Vergi kaydı , oda kaydı v.b.)
- ç) Kıymetli maden giriş çıkışlarında güvenlik ortamının sağlanması.

(2) Fiziki ve teknik yeterliliğin belirlenmesinde aşağıda 6 ncı maddede yer alan "Altın ayar evleri standardı" referans alınır.

Altın ayar evleri standardı

MADDE 6 – (1) Bir ayar evi aşağıdaki standartları içerir:

- a) Tesis yeri ve alanı
- b) Tesis bölümleri
  - 1) Laboratuvar
  - 2) İrtibat ofisi
  - 3) Depo
- c) Laboratuvar malzemeleri
- ç) Teknik personel
- d) Teknoloji ve uygulama
- e) Güvenlik
- f) Sağlık koşulları
- g) Kıymetli taş tetkiki

Tesis yeri ve alanı

MADDE 7 – (1) Tesis yerinin aynı zemine oturtulmuş bölümlendirilebilecek en az 50 m2 lik kapalı bir alana sahip olması gerekir.

Tesis bölümleri

MADDE 8 – (1) Bir ayar evinde bulunması gereken tesis bölümlerine aşağıda yer verilmiştir:

- a) Laboratuvar; en az 4 x 6 m2 boyutlarında olması gereken bu bölümde;
  - 1) Çekerocak,
  - 2) Kül fırın,
  - 3) Hadde makinesi,
  - 4) Hassas terazi,
  - 5) Matkap,
  - 6) Laboratuvar tezgahı,
  - 7) Yangın söndürücü,
  - 8) İlk yardım dolabı,
  - 9) İş güvenliği talimat panoları,
  - 10) Enerji kaynağı (elektrik veya doğalgaz),bulunur.

b) İrtibat ofisi; müşteri ilişkilerinin, mal giriş-çıkışının bilgisayar ortamında yazılım programı çerçevesinde izleneceği, telefon ve faks da bulunan bölümdür.

c) Depo bölümünde kıymetlerin saklanıp korunacağı yanmaz kasa bulunur.

Laboratuvar Malzemeleri

MADDE 9 – (1) Kupelasyon sisteminde aşağıdaki malzemelerin bulunması gerekir:

- a) Fırın potası- kupel (seramik), maşa, sıkıştırma pensi,
- b) Nitrat Asit (HNO₃),
- c) Asit kaynatma sistemi (platin-çelik-cam esası),
- ç) Cam beher, erlen, meşür-süzgeç,
- d) Bomometre (asit yoğunluk ölçer),
- e) Kuyumcu avadanlığı, ihtiyaç duyulacak diğer malzemeler.

Teknik personel

MADDE 10 – (1) Özel ayar evi teknik personeli konusunda deneyimli en az üç kişiden oluşur.

- a) Teknik Sorumlu; laboratuvar ve ayardan sorumludur. (Kimya- Metalurji Mühendisi, Kimyager)
- b) Laborant (kimya meslek liseleri mezunu- laborant meslek liseleri ve laborantlık mesleği için gerekli olan eğitimi veren diğer iki yıllık yüksek öğrenim mezunu olanlar)
- c) Kıymetli taş eksper (12/09/2005 tarihli ve 25934 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Oda ve Borsalarda Hakem,

Bilirkişi ve Ekspertiz Listelerini Düzenleme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesindeki özelliklere haiz olanlar)

ç) İdari Personel; muhasebe, yazışma, müşteri ilişkilerini yürütür. (En az lise mezunu)

Teknoloji ve uygulama

MADDE 11 – (1) Güvenlikli ortamda kurulmuş ve çalışan ayar evi; altın ayar tespitinde kupelasyon teknolojisini, gümüş ayar tespitinde kupelasyon veya volumetrik titrasyon teknolojisini, platinde ise çöktürme teknolojisini kullanır.

a) İhracat;

Ayar evleri; yurtdışına ihraç edilmek için ilgilisi tarafından getirilen kıymetli madenlerden örnekleme sistemi ile eşyanın cins ve niteliğini temsil edecek şekilde en az iki analize yetecek miktarda numune alır. Getirilen mallar, standart ve raporlu külçe hariç analiz sonuna kadar ayar evinde kalır. Analiz sonucunda uygun çıkanlar mühürlü bir koli içinde üst yazı ile ilgili Gümrük İdaresine gönderilir. Standart dışı ürünler ilgisine belgeli olarak iade edilir.

b) İthalat;

Ayar evleri; ilgilisi tarafından Gümrük Müdürlüklerinden alınan kıymetli madenleri teslim alır. Analiz sonucu düzenlenen ekspertiz raporu bir üst yazı ile ilgili Gümrük İdarelerine gönderilir. Beyanname kapatıldıktan sonra kıymetli madenler ilgisine teslim edilir.

c) Sigorta;

Kıymetli madenler ve taşların özel ayar evine geliş ve gidiş sürecini kapsayacak şekilde ilgililerince sigorta ettirilmesi mecburi olup, özel ayar evlerinin bu hususu aramaları gerekir.

Ayar standartları ve tolerans

MADDE 12 – (1) Ayar analizinde dikkate alınacak standartlar ve tolerans değerleri aşağıda gösterilmiştir:

<u>Ayar</u>	<u>% 0 Standart</u>
8	333 milyem
9	375 milyem
10	416 milyem
14	583 milyem
18	750 milyem
21	875 milyem
22	916 milyem

Bu kapsamdaki tolerans $\pm 0,002$ dir.

Tolerans; kaynak bölümlerini de kapsar.

Güvenlik

MADDE 13 – (1) Özel ayar evi, konusunda eğitilmiş ve deneyimli en az bir güvenlik personeli ve kamera sistemiyle desteklenmelidir.

Sağlık koşulları

MADDE 14 – (1) Çalışma ortamında sağlık ve iş güvenliği risklerinin giderilmesi, koruyucu hizmetlerin yürütülmesi için gerekli tedbirler alınır. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak gaz maskesi, koruyucu giysi, yanmaz eldiven ve çekerocak kullanılmalıdır.

Kıymetli taş tetkiki

MADDE 15 – (1) Kıymetli taş tetkiki, 12/09/2005 tarihli ve 25934 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Oda ve Borsalarda Hakem, Bilirkişi ve Ekspertiz Listelerini Düzenleme Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde özellikleri belirlenen uzman kişiler (ekspertiz) tarafından yapılır. Ekspertiz tarafından bu Tebliğ ekinde yer alan (ek:4) Kıymetli Taş Ekspertiz Raporu düzenlenir.

Özel ayar evi seçimi

MADDE 16 – (1) Yetki belgesi verilecek özel ayar evleri, aşağıdaki prosedür dahilinde Genel Müdürlükçe belirlenir:

a) Özel ayar evi yetki belgesi almak isteyenler, ek:1’de yer alan başvuru formunu doldurmak suretiyle Genel Müdürlüğe başvururlar.

b) Başvurular, Genel Müdürlükçe kurulan 3 kişilik bir komisyon tarafından incelenir. Bu komisyon; ilgili Daire

Başkanı (Başkan), bir Mühendis (kimya, metalurji, maden...vb) ve bir vasıflı Laboratuvar Elemanından oluşur. Komisyon, başvuru sahiplerinin taleplerini belgeler üzerinden inceledikten sonra ayar evine bizzat giderek yerinde incelemeler yapar ve değerlendirmelerini bu suretle tamamlar. Komisyon, yapacağı incelemede işbu Tebliğ'in 5 inci maddesinde belirtilen kriterler ile 6 ncı maddesinde yer alan altın ayar evleri standardını esas alır.

c) Özel ayar evi yetki belgesi verme yetki belgesi nihai olarak Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğüne aittir. Bahsi geçen 3 kişilik komisyon, değerlendirmesini tamamladıktan sonra raporunu Genel Müdürlük Makamına sunar. Genel Müdürlük Makamının onayını takiben yetki belgesi verilecek özel ayar evleri belirlenmiş olur. Genel Müdürlük, onay aşamasında Komisyon raporu ile işbu Tebliğ hükümlerini birlikte göz önünde bulundurur.

ç) Yetkilendirilmesi uygun görülen ayar evlerine örneği ek:2 de gösterilen "Özel Ayar Evi Yetki Belgesi" verilir. Yetki Belgesi bir (1) yıl süreli olur. Süre sonunda Denetim Raporu olumlu olan ayar evinin belgesi vize edilir.

Uygulama metodu

MADDE 17 – (1) Yetki verilecek ayar evleri altın alaşımlarındaki altını kupelasyon metodu ile tayin edecek teknikleri uygulamak zorundadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Özel Ayar Evlerinin Denetimi ve Yaptırım Usulleri

Özel ayar evi denetimi

MADDE 18 – (1) Özel ayar evlerinin çalışmaları ve ayar raporları Genel Müdürlük tarafından denetlenir. Bu denetimlerde Darphane laboratuvarı ölçüleri ve standartları esas alınır.

(2) Denetimler üç aşamada gerçekleştirilir.

a) I. aşama

Ayar evlerinin analiz ve raporları haftada bir defa yerinde izlenir.

Analiz ve raporlar, haftada bir defa Darphane laboratuvarında test edilerek karşılaştırılır.

Darphane laboratuvarında analiz edilen ve raporlanan bir örnek, haftada bir defa test ettirilerek karşılaştırılır.

b) II. aşama

Bu aşamada I. aşamada belirtilen denetimler 15 (onbeş) günde bir yapılır.

c) III. aşama

Bu aşamada I. aşamada belirtilen denetimler ayda bir yapılır.

(3) Bu denetimler sonucunda ayar evine olumlu veya olumsuz bir " Denetim Raporu" (ek-5) verilir. Ayar evleri Genel Müdürlükçe Denetim Raporları dışında uygun görülen zamanlarda da denetlenir, Ara Denetim Raporu (ek-6) oluşturulur.

Yaptırım

MADDE 19 – (1) Yapılan denetimlerde Genel Müdürlükçe belirlenen esaslara aykırı hareket eden özel ayar evleri hakkında aşağıdaki yaptırımlar uygulanır:

a) İş bu Tebliğ'de belirtilen şartlara uyulmaması halinde;

Birinci kez : Uyarma verilir.

İkinci kez: Yetki belgesi iptal edilir.

b) Gerçeğe aykırı rapor düzenlemesi halinde; özel ayar evinin yetki belgesi iptal edilir ve sorumlular hakkında ilgili Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunulur.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 20 – (1) 02/01/2006 tarihli ve 2006/11 sayılı Hazine Müsteşarlığı Makam Onayı ile yürürlüğe giren "Kıymetli Maden ve Taş Analizinde Yetki Verilecek Ayar Evlerinin Standartları ile Denetim Esaslarının Belirlenmesine İlişkin Yönerge" yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 21 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.

Ek-1

BAŞVURU FORMU

Kimlik Bilgileri:

Kurum/Kuruluş adı
Adres:
Oda sicil no, vergi no
Vergi Kaydı:

İstenilen Ayar Evi Belgesinin Niteliği

- Kıymetli Maden Ekspertizi Yetki Belgesi
- Kıymetli Taş Ekspertizi Yetki Belgesi
- Kıymetli Maden ve Kıymetli Taş Ekspertizi Yetki Belgesi

Çalışma Alanı Bilgileri :

Fiili çalışılan alan (m2):
Park yeri :
Güvenlik:

Bölümlendirilmiş alan bilgileri:
(Laboratuvar, Depo, müşteri irtibat ofisi)

Laboratvar ve teçhizatlar:

- Çekerocak
- Kulfırın
- Hadde makinesi
- Hassas Terazı
- Matkap
- Laboratuar Tezgahı
- Yangın Söndürme
- İlk Yardım Dolabı
- Enerji Kaynağı
- İş güvenlik talimat panoları
- Uygulama Metoduna ait bulunması gerekenler

İrtibat Ofisi

- Telefon
- Faks
- Bilgisayar

Depo

- Yanmaz kasa

Teknik personel bilgileri

Konusunda deneyimli

- Teknik Sorumlu (Mühendis, kimyager)
- Laborant
- Kıymetli Taş Eksperti
- İdari Personel

Ek-2

DARPHANE VE DAMGA MATBAASI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÖZEL AYAREVİ YETKİ BELGESİ

(Kıymetli maden ekspertizi)

(Kıymetli taş ekspertizi)

(Kıymetli maden ve taş ekspertizi)

Belge numarası :
Veriliş tarihi :
Kurum, Kuruluş adı ve adresi :

Ticaret sicil no :
Oda kayıt no :
Vergi no :

Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü tarafından Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkındaki 32 sayılı Karar ile bu Karara ilişkin Tebliğ'in ilgili hükümleri kapsamında yukarıda adı ve adresi verilen kurum/kuruluş; kıymetli madenler ve/veya taşlarla ilgili analiz hususunda ekspertiz raporu vermeye yeterli görülmüştür.

Yıl Vizesi

Yıl Vizesi

Yıl Vizesi

Yıl Vizesi

Yıl Vizesi

Bu belge en son vize tarihinden itibaren 1 yıl geçerlidir.

Yıllık Vizesi yapılmayan belge geçersizdir.

Ek-3

..... ÖZEL AYAREVİ
KIYMETLİ MADEN EKSPERTİZ RAPORU

Rapor Tarihi	
Rapor No.su	
Müşteri Adı	
Başvuru Tarihi	

Test Edilen Numuneye Ait Bilgiler:

Sıra No	Maden	Açıklama	Beyan Ayar	Ağırlık(mgr)	Sonuç Ayar	Karar

Analiz sonucu alınan numunelerin ayarlarının KABUL/RED edilebilecek tolerans sınırları içinde olduğu saptanmıştır.

Laboratuvar Sorumlusu
Adı/Soyadı
İmza

Ek-4

.....ÖZEL AYAREVİ / KUYUMCULAR ODASI/TİCARET ODASI
KIYMETLİ TAŞ EKSPERTİZ RAPORU

Rapor Tarihi	
Rapor No'su	
İlgili Adı	

Kıymetli Taş	Adet	Beyan Carat	Sonuç Carat	Karar

Yukarda özellikleri ve miktarı yazılı kıymetli taşların tarafımızca tetkiki yapılmış olup ilgili ekspertiz kararları belirtilmiştir.

İncelemeyi Yapan Ekspert

Ek-5

DARPHANE VE DAMGA MATBAASI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Denetim Raporu

İncelenen Ayarevi:

İnceleme Tarihi :
Rapor Tarihi :
İnceleme Komitesi :

- A - GENEL BİLGİLER
- A.1 - İNCELEMESİ YAPILAN KURULUŞUN
- A.1.1 - Adı / Ünvanı :
- 1.2 - Üretim Yeri Adresi :
- B - DEĞİŞİKLİKLER (İlk incelemede veya daha sonraki kontrollerde düzenlenen raporlara göre firmanın yerinde personel, makine, teçhizat, kalite kontrol sistem ve imkanları v.b teknik ve idari konulardaki müspet veya menfi değişiklikler) :
- C - BİR SONRAKİ ARA KONTROLE KADAR YERİNE GETİRİLMESİ İSTENEN HUSUSLAR:
- D - DEĞERLENDİRME ve SONUÇ :

Adı Soyadı
Görevi
İmza
Tarih

Adı Soyadı
Görevi
İmza
Tarih

Adı Soyadı
Görevi
İmza
Tarih

Ek-6

DARPHANE VE DAMGA MATBAASI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Ara Denetim Raporu

İncelenen Ayarevi:

İnceleme Tarihi :

Rapor Tarihi :

İnceleme Komitesi :

- A - GENEL BİLGİLER
- A.1 - İNCELEMESİ YAPILAN KURULUŞUN
- A.1.1 - Adı / Ünvanı :
- 1.2 - Üretim Yeri Adresi :
- B - DEĞİŞİKLİKLER (İlk incelemede veya daha sonraki kontrollerde düzenlenen raporlara göre firmanın yerinde personel, makine, teçhizat, kalite kontrol sistem ve imkanları v.b teknik ve idari konulardaki müspet veya menfi değişiklikler) :
- C - BİR SONRAKİ ARA KONTROLE KADAR YERİNE GETİRİLMESİ İSTENEN HUSUSLAR:
- D - DEĞERLENDİRME ve SONUÇ :

Adı Soyadı
Görevi
İmza
Tarih

Adı Soyadı
Görevi
İmza
Tarih

Adı Soyadı
Görevi
İmza
Tarih